

EVIDENCA ZAČASNE / TRAJNE ODSOTNOSTI Z DELA ZARADI BOLEZNI, POŠKODB, NEGE, SPREMSTVA IN DRUGIH VZROKOV (NIJZ 3)

Kontaktne podatki

Nacionalni inštitut za javno zdravje
Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
NIJZ Podatkovni portal: podatkovni.portal@nijz.si

Pravna podlaga za zbiranje podatkov:

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ), oznaka NIJZ 3.
- Zakon o državni statistiki (ZDSta),
- Uredba (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in sveta o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu.

Namen zbirke podatkov

Podatki o bolniški odsotnosti so pomembni vir informacij o zdravstvenem stanju aktivne populacije. Namen zbirke je spremljanje in analiziranje vzrokov in drugih značilnosti začasne odsotnosti z dela.

Kratek opis zbirke podatkov

Sodobna tehnologija zbiranja in pridobivanja podatkov omogoča racionalizacijo zbiranja podatkov v smislu enkratnega vnosa podatkov in pridobivanja izhodnih podatkov za poročanje o zdravstvenem stanju delavcev mednarodnim organizacijam (WHO, ILO, EUROSTAT), potrebe nacionalne zdravstvene statistike in za potrebe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kot tudi za posamezna podjetja, ki se zanimajo za zdravstveno stanje zaposlenih. Vir podatkov je Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela (BOL) ki ima zakonsko podlago v Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (zbirka NIJZ 3). Od februarja 2020 se Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela izdaja v elektronski obliki (eBOL) in služi kot potrdilo plačniku za nadomestilo osebnega dohodka. Istočasno se zbirajo podatki tudi za statistične namene in se preko ZZS posredujejo na NIJZ.

Kratka zgodovina zbirke podatkov

Do leta 1983 so obdelave o bolniški odsotnosti v Arhivu Slovenije, 1990-1996 tehnični izvajalec ZZS – NIJZ ima samo obdelave podatkov na papirju. Od leta 1997 je zbirka podatkov o bolniški odsotnosti na NIJZ. V letu 1996 (z dne 1. 4. 1996) je bil uveden posodobljen način zbiranja podatkov. Nabor podatkov je bil usklajen s potrebami ZZS. Zbiranje in preverjanje podatkov se je do vključno 2013 izvajalo na ravni regijskih Zavodov za zdravstveno varstvo (ZZV), kasneje pa na območnih enotah NIJZ. Od 1. 7. 2020 NIJZ ne prejema več podatkov neposredno od izvajalcev zdravstvene dejavnosti, temveč posredno preko ZZS.

Poročevalci, njihove obveznosti, zaščita podatkov

Podatke, ki so jih izvajalci zdravstvene dejavnosti posredovali v informacijski sistem ZZS, ta posreduje na NIJZ do 20. v mesecu za pretekli mesec. Posredovanje podatkov od ZZS do NIJZ je določeno v Protokolu o posredovanju podatkov o upravičeni zadržanosti od dela. Prenos podatkov poteka z uporabo aplikacije Novell NetStorage, katere delovanje zagotavlja NIJZ. ZZS uporablja aplikacijo po navodilih NIJZ. Za dostop do aplikacije zaposleni ZZS uporabljajo digitalna potrdila. Podatki se

posredujejo v obliki tekstovne datoteke. Pred prenosom se datoteke komprimirajo in šifrirajo z dogovorjenim geslom. Datoteka se imenuje BOL_mmlIII.txt, kjer mmlIII označuje mesec in leto podatkov.

Na NIJZ se naredi kontrola pravilnosti in popolnosti zapisanih podatkov. Agregacije podatkov se pripravijo po predpisani strukturi in terminskem planu za posamezno datoteko, definiranih v Metodoloških navodilih.,

Metodološke osnove raziskovanja

Ciljna populacija: Zaposleni in samozaposleni, ki so zaradi bolezni, poškodb, nege, spremstva ali drugih zdravstveno upravičenih razlogov zdravniško opravičeno nezmožni za delo.

Enota poročanja: Javni in zasebni izvajalci zdravstvenega varstva na primarni ravni (ambulante izbranih -osebnih zdravnikov).

Enota opazovanja: primer odsotnosti z dela

Referenčno obdobje: koledarsko leto (med 1. januarjem in 31. decembrom).

DEFINICIJE

Vsi izračuni na podatkovnem portalu se nanašajo na polni delovni čas (PDČ).

- **Začasna odsotnost** z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih zdravstveno upravičenih razlogov se v enakem pomenu opisuje tudi z izrazi absentizem, zdravstveni absentizem, bolniški stalež, bolniška odsotnost.
- **Primer bolniške odsotnosti z dela** je neprekinjena bolniška odsotnost za eno diagnozo, zaključena v opazovanem letu, ne glede na to, kdaj se je bolniška odsotnost začela.
- **Primer dolgotrajne bolniške odsotnosti z dela nad 42 dni** je neprekinjena bolniška odsotnost za eno diagnozo v trajanju 43 dni ali več, zaključena v opazovanem letu, ne glede na to, kdaj se je bolniška odsotnost začela.
- **Primer dolgotrajne bolniške odsotnosti z dela nad 365 dni** je neprekinjena bolniška odsotnost za eno diagnozo v trajanju 366 dni ali več, zaključena v opazovanem letu, ne glede na to, kdaj se je bolniška odsotnost začela.
- **Število izgubljenih koledarskih dni** vključuje vse dneve odsotnosti z dela za eno zaključeno diagnozo v opazovanem letu.
- **Odstotek bolniškega staleža (%BS)** je odstotek izgubljenih koledarskih dni v opazovanem letu na enega zaposlenega na leto.
- **Indeks onesposabljanja (IO)** je število izgubljenih koledarskih dni na enega zaposlenega na leto.
- **Indeks frekvence (IF)** je število primerov odsotnosti z dela zaradi bolniške odsotnosti na 100 zaposlenih v enem letu.
- **Resnost (R)** je povprečno trajanje ene odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodbe ali drugega zdravstvenega vzroka.

Pojasnilo glede podatkov o poškodbah pri delu od leta 2013 dalje

Spremenjena definicija poškodbe pri delu

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki velja od 1. 1. 2013, je definicijo poškodbe pri delu spremenil v delu, ki opredeljuje poškodbe na poti na delo in iz dela. Definicija velja tudi na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja (19. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju). Od 1. 1. 2013 dalje med poškodbe pri delu ne vključujemo poškodb na poti na delo in z dela (še vedno pa se za poškodbo pri delu šteje poškodba, ki jo utrpi zavarovanec na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, če prevoz organizira delodajalec, ali pa poškodba, ki jo utrpi zavarovanec na službeni poti).